

L'úter de la balena

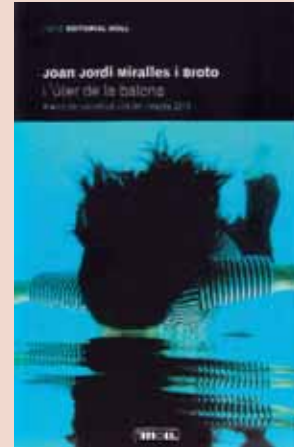
Ricard Biel

En un país colonitzat com aquest, i per tant amb una llengua en implacable procés d'extinció que, indefectiblement, abans d'estendre's com un càncer comença a les principals capitals, tal com s'està veient amb l'alarmant disminució del seu ús social, el qual no fa més que seguir el procés de manual confirmat per tot d'experiències prèvies que us detallarà un sociolingüista, és natural que, amb el consegüent empobriment i desprestigi de la llengua, quan els seus escriptors l'empren amb competència siguin els propis parlants els qui titllin aquest ús de pretensió o difícil d'entendre. La inconsciència, la ignorància és atrevida, i segles de rentat de cervell passen factura.

Joan Jordi Miralles demostra a *L'úter de la balena* un domini aclaparador del català, amb una veu punyent al servei d'una prosa poètica exhaustivament treballada. El lector no perd mai el fil de la narració, tot i que farà bé de tenir un diccionari al costat per, més enllà de poder imaginar amb relativa facilitat els detalls de les moltes descripcions de la novel·la, saber amb exactitud què és allò detallat. Allò criticable del llenguatge triat no ha de ser en absolut la seva dificultat, tal com ja he apuntat, sinó de tant en tant la dubtosa necessitat de ser emprat. Hi ha moments que enfarfega i la narració arriba a perdre credibilitat, sobretot en els seus aspectes innecessàriament escabrosos, en què Miralles insisteix per tal de colpir el lector. No calia. La història i la potent veu de l'autor és suficient per provocar l'efecte desitjat d'absorbir-nos en l'angoixant i cruel món descrit. També, atès precisament el domini del llenguatge, sobten rellicades com el calc "tal i com" o redundàncies com "sortir a fora" o "baixar a baix".

De seguida intuïm que *L'úter de la balena* és una paràbola, i no només per l'escenari apocalíptic descrit, sinó per l'el·lipsi de la causa d'aquest escenari. Miralles ens capbussa directament en un món d'absència de llum, on la pluja és constant –recordeu *Blade Runner*?– fins al punt d'esdevenir un protagonista cabdal, talment un animal tan amenaçador com els humans supervivents de la catàstrofe que posen en perill la vida dels protagonistes principals, tres germans –dos nois, un dels quals dement, i una noia. Deixant de banda les seves contradiccions, que es manifesten amb mesquinesa, egoisme i generositat alhora, la manera que tenen els germans de defensar-se d'aquesta bombolla d'aigua i homes és aixoplugant-se en una altra de més petita, un edifici mig enrunit que acaba de potenciar la sensació claustrofòbica del lector.

Joan Jordi Miralles palesa el seu ofici com a guionista en el ritme i tensió narratius. Si bé en bona part de la novel·la les accions són bucles, escenes que queden avortades en si mateixes, a la fi ens adonem que se'ns ha estat preparant per a la precipitació dels fets. *L'úter de la balena* fa pensar en un article recent de l'escriptor Lluís Muntada, en què deia que, contràriament al tòpic, l'home és encara més un llop per a l'home quan ha de lluitar en condicions extremes per la supervivència. Aleshores desapareix la solidaritat en no haver-hi cabuda per a la moral.

Joan Jordi Miralles

Joan Jordi Miralles (Osca, 1977). Ha publicat *L'altíssim*, Premi Andròmina de Novel·la 2004. Ha escrit i dirigit sèries de televisió (*Aborígens*, 2007), *Oltri i límit* (2008) i *Zoom* (2010), en el programa de nous formats audiovisuals *Denominació d'origen*, a la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya. L'any 2009 va realitzar el migmetratge *Die Müllhalde*. Amb la novel·la *L'úter de la balena* va guanyar el Premi de Narrativa Vila de Lloseta 2010.

Títol_L'úter de la balena

Autor_Joan Jordi Miralles

Preu_12 euros

Editorial_Moll

Pàgines_184